

zetői ismerték meg a zsidóellenes hajsza realitárait magyarországi diplomáciai képviselőiteken keresztül. Júliusban azonban már a külföldi közvélemény is tudomást szerzett a gettósítással és a deportálással kapcsolatos barbárságokról. A világsajtó, ideértve a nyugati hatalmak és a semleges országok sajtóját, addig csak néha utalt a magyarországi üldöztetésekre. Tudjuk, hogy ezeknek az országoknak a vezetői és sok kormányzólátban álló és befolyásos személy eddigre már tökéletesen megismerkedett Auschwitz realitásaival (lásd a 23. fejezetet), a hírek széles körben való terjesztését mégis megakadályozták. Az áttörés június végén következett be, amikor az ún. auschwitzi jegyzőkönyvek rövidített változatát a vidéken lefolytatott gettósítási és deportálási akciókról szóló összefoglalóval együtt Krausz (Moshe) Miklós, a budapesti Palesztina Hivatal vezetője elküldte Svájcba (lásd a 23. fejezetet).

Ezeknek az iratoknak a példányai számos befolyásos egyházi és politikai vezetőhöz jutottak el Svájcban, és megkapták a vezető lapok kiadói és szerkesztői is. Gyakorlatilag egyik napról a másikra sajtókampány szerveződött a barbár üldöztetések ellen, kigúnyolva a magyarok állítólagos „lovagiasságát”. Az újságok megrázó részleteket közöltek a gettósítási és deportálási folyamatról, Auschwitzról és más koncentrációs táborokról. Hangsúlyozták, hogy a zsidóellenes intézkedések összeegyeztethetetlenek nemcsak Magyarország korábbi hírével, hanem az emberiség és a kereszténység alapvető törvényeivel is.²⁸ A svájci sajtó által közölt részleteket átvették a szövetséges és a semleges országokban megjelenő újságok, további ösztönzést nyújtva a cselekvéshez.

A pápa végül indíttatva érezte magát, hogy fellépjen, és június 25-én személyes kérést intézett Horthyhoz. Példáját követte Roosevelt elnök június 26-án, a svéd király pedig június 30-án. Az Egyesült Államok elnöke a deportálások azonnali leállítását és minden zsidóellenes intézkedés megszüntetését követelte; ellenkező esetben további fegyveres megtorlást helyezett kilátásba. Roosevelt ultimátuma azt a fenyegetést tartalmazta, hogy „Magyarország sorsa nem olyan lesz, mint bármely más civilizált nemzeté..., hacsak nem állítják le a deportálásokat”. Nem sokkal ezután, július 2-án az elnök üzenetét szokatlanul heves, Budapest elleni bombatámadás támasztotta alá.²⁹

Bár Horthyt nyilván komolyan nyugtalanították ezek a reakciók, talán a legfontosabb ok, mely közrejátszott abban a döntésében, hogy enyhítse, ha ne is szüntesse meg teljesen a zsidók üldözését, a gyorsan romló katonai helyzet volt, mely Magyarország és szövetségesei összeomlásával fenyegetett. A nyugati szövetségesek expedíciós erői június 6-i sikeres partraszállásuk után elfoglalták Cherbourgot; a szovjet erők, fenntartva könyörtelen offenzívájukat, már elfoglalták Vityebszket a Drina folyó